

אלימות במערכת יחסים ונורות אדומות

רקע ורציונאל

אלימות נגד נשים הינה תופעה חברתית הכוללת אלימות פיזית, אלימות מילולית, תקיפה מינית והתעללות נפשית. בגיל ההתבגרות חווים הנערות והנערים את מערכות היחסים הראשונות שלהם. על מנת לעורר מודעות יש לפתח חשיבה ביקורתית בנוגע לשאלות שמעסיקות את הנערות והנערים במערכת היחסים: מהי מערכת יחסים בריאה? מהן נורות האזהרה שאני צריכה לשים לב אליהן על מנת לא להיקלע לסיטואציות של אלימות מכל סוג שהוא.

מטרות

- המשתתפות יעסקו בשאלה מהי מערכת יחסים בריאה ותקינה
- המשתתפות יפתחו מודעות בנוגע לנורות אזהרה שמסמלות זוגיות אלימה
- המשתתפות יכירו את הנתונים הנוגעים לאלימות כנגד נשים

אביזרי עזר

- לוח + טושים
 - מקרן
- אורך השיעור: 90 דקות

הערה למנחה

אנחנו מאמינות כי למידה אפקטיבית, היא למידה שמשלבת בין הראש לבין הלב. לכן חשוב לנו מאוד שהמפגשים יעברו בצורה סדנאית וחוויתית. יחד עם זאת על מנת לייצר למידה משמעותית תוכלי לראות כי שיבתנו לאורך המערך סקירות תיאורטיות ונתונים כמותיים. אנחנו סומכות עלייך שתדעי לשמור על המבנה הסדנאי תוך העשרת המשתתפות בפרטים התיאורטיים מבלי שהמפגש יהפוך להרצאה.

מערך הדרכה

הערות ודגשים	אופן העברת נושא	נושא
5 דקות	• הציגי את עצמך וספרי בקצרה על פעילות ארגון "אשה לאשה" • הציגי את מטרות התוכנית • הציגי את מטרות המפגש הערה למנחה: • במידה וזהו אינו המפגש הראשון יש לקחת בחשבון כי המשתתפות מכירות את התוכנית ומטרותיה ולכן אין צורך לבצע חזרה. • בנוסף במידה וזה אינו המפגש הראשון יש לקחת בחשבון כי המשתתפות מכירות האחת את השנייה.	הכרות והצגת מטרות המפגש

הערות ודגשים	אופן העברת נושא	נושא
15 דקות	חלקי את הקבוצה לזוגות ובקשי מכל זוג לרשום מהי בשבילן מערכת זוגית אידיאלית צייני בפני המשתתפות כי חשוב שיפרטו ויתנו דוגמאות. למשל: לא מספיק לכתוב "שיאהב אותי", יש לכתוב מה זה אומר בעיני: "שייתן לי את החופש שלי", "שיעודד אותי כשאני עצובה" וכד' כנסי את הזוגות למליאה ובקשי מהן להציג את התוצאות רכזי את הדברים החשובים ביותר שעולים דוגמאות לערכים/עקרונות שיכולים להעלות: • כבוד הדדי - כל צד מכבד את האחר: את החופש שלו/שלה, את הבחירות, את המרחב האישי. • כל אחד מקבל את השני על חולשותיו וחוזקותיו. • רגישות - כל צד מפגין רגישות כלפי האחר. • פרגון - כל צד יודע להחמיא, לעודד, לשמוח בשביל הצד השני.	תרגיל פתיחה - הזוגיות האידיאלית
30 דקות	בואו נבחן מה קורה כשביני לבין בן/בת הזוג שלי אין הסכמה בקשי משתי משתתפות לבצע את משחק התפקידים הבא: (מטרת משחק התפקידים היא התמודדות עם קונפליקט במערכת יחסים) משחק תפקידים 1: יוסי ומירי חברים כבר שנה ומאוד אוהבים. בימי חמישי יוסי אוהב ללכת לשחק כדורסל ורוצה שמירי תבוא איתו, אבל היא מעדיפה ללכת עם יעל חברתה לסרט. יוסי כועס וחושב שהיא לא אוהבת אותו מספיק. משחק תפקידים 2: למירי יש יום הולדת, יוסי הביא לה פרחים. מירי נעלבה ואמרה שציפתה שיקנה לה את השמלה שרצתה כבר המון זמן. היא אומרת ליוסי שהיא מאוכזבת משחק תפקידים 3: למירי יש ידיד טוב מהשכבה. הם מדברים המון בטלפון, בפייס, ולפעמים נפגשים רק שניהם, אצל מירי או אצל הידיד. יוסי מקנא, וביקש ממירי להפסיק את הקשר איתו. דגשים לדיון: • במערכות יחסים יש קונפליקטים • כאשר אוהבים יש גם חילוקי דעות • לא בכל הערכים יש הסכמה וזה בסדר. עדיין ניתן לאהוב • באהבה יש ויתור אך לא על עצמך • הדברות ותקשורת הם המפתח לקשר טוב. הערה למנחה: במידה ונראה לך כי הקבוצה אינה משתפת פעולה עם שיתוף בחוויות אישיות או בגלל העבודה שהן חסרות ניסיון או מכיוון שלא נוצר מרחב מספיק בטוח לשיתוף, ניתן להעביר את הדיון מהאישי אל הפוליטי, אנו ממליצות על ניתוח השיר "לכל אחד יש" מילים: עוזי חיטמן	התמודדות עם חוסר הסכמה

הערות ודגשים	אופן העברת נושא	נושא
	לכל אחד יש ת'אחת שלו שתסגור איתו מעגל לכל אחת יש ת'אחד שלה שיבוא ויפול בגורל כמו בגד לגוף כמו אויר לנשימה ובתוך הטירוף הם מוצאים נחמה ואת הנשמה המתוקה שלי היחידה שמדליקה אותי ואיתך אני כל העולם ואיתך אני כל היקום בלעדייך אני חצי בן אדם בלעדייך אני בעצם כלום לכל אחד יש ת'חלום שלו שנדמה והנה הוא קרב לכל אחת יש ת'חלום שלה שיבוא ויסעיר את הלב כמו מים לצמא ולייאוש התקווה ובים של קרירות יש להם אהבה ואת הנשמה המתוקה שלי... נקודות לדין במליאה: • איזו מערכת יחסים משתקפת מתוך השיר? • האם אתן חושבות שמערכת יחסים אידיאלית היא שני שלמים או שני חצאים שמרכיבים שלם? • מה הסיכון שמשתקף דרך המשפט: "בלעדייך אני חצי בן אדם, בלעדייך אני בעצם כלום"? • בדיון שימי דגש גם על מערכות זוגיות חד מיניות.	
30 דקות	חלקי את הכיתה לקבוצות קטנות ותני לכל קבוצה תיאור אירוע ובקשי מהן לדון בו • כשהוא שומע שאני מדברת עם חברות בטלפון הרבה זמן, הוא מתרגז ואומר לי שאין לי מה לדבר איתן כי הוא כאן בשבילי. לדעתי הוא צודק, זה רק מראה לי עד כמה הוא אוהב אותי. • לפעמים שאנחנו רבים הוא מקלל אותי וצועק עלי, אחר כך הוא תמיד מביא לי מתנות שוות. • מה הוא בן אדם מעניין, לא צפוי, לפעמים אני לא יודעת איך יגמר איתו הערב. אם הוא יהיה עצבני או רגוע, יש לו הרבה מצבי רוח אבל זה מה שאני אוהבת בו. • מאוד חשוב לו איך אני ניראת. כל פעם שאנחנו נפגשים עם חברים שלו, הוא אומר לי שאני צריכה להתלבש יותר צנוע ולא לדבר כל כך הרבה, אני תמיד משתדלת בשבילו. • ביוכחים הוא אומר לי שאני לא מבינה שום דבר, לרוב הוא צודק.	זיהוי נורות אדומות

מפגש
11

אלימות במערכת יחסים
ונורות אדומות

הערות ודגשים	אופן העברת נושא	נושא																																													
	סכמו בדיון במליאה מהן נקודות האזהרה שצריך לשים אליהן לב: • בכל פעם הוא מצטער אחרי שהוא פוגע ואת - סולחת • אם הוא לא מעריך את דעותיך- ואת מסכימה איתו • אם הוא מגביל אותך ואוסר עלייך לעשות דברים שאת אוהבת • אם הוא רכושני וקנאי • אם התנהגותו מאופיינת במעברים קיצוניים וסוערים • אם הוא אלים פיזית ומילולית (לא רק כלפיך) • אם את מצייתת כל הזמן במקרים בהן אתן חשות בסימני האזהרה ניתן לפנות לאחד ההורים, למרכז סיוע, למורה בבית הספר.																																														
20 דקות	מתוך ריכוז נתונים אלימות נגד נשים לשנת 2012: • בשנת 2011 נרצחו 19 נשים על ידי בני זוגן (מספר שיא משנת 2004) • לגבי שנת 2012 אין עדיין תמונה מלאה עד ספטמבר 2012 נרצחו 7 נשים. • בבית הסוהר כלואים 1,758 אסירים על רקע אלימות במשפחה (לרבות אלימות כנגד ילדים) • בשנת 2011 התקבלו ב- 88 המרכזים לטיפול באלימות המשפחה שמפעיל משרד הרווחה 11,750 מטופלים. 67% נשים. • בשנת 2012 (עד 7.11) שהו במקלטים לשנים מוכות שמפעיל משרד הרווחה 538 נשים. • בשנת 2011 דווחו 4,761 מקרים של אלימות במשפחה כנגד נשים. • דיווחים שהתקבלו מהשירותים הסוציאליים או מבתי החולים על נשים שנימצא או התעורר כלפיהן החשד שהן סובלות מאלימות, מפולח לפי סוג פגיעה: <table border="1" data-bbox="422 1304 1077 1576"> <thead> <tr> <th>סוג הפגיעה</th> <th>נערות בנות 18-13</th> <th>נשים בנות 19-64</th> <th>נשים מעל גיל 65</th> <th>סך הכול – נשים מעל גיל 13</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>התעללות/תקיפה מינית</td> <td>76</td> <td>240</td> <td>15</td> <td>331</td> </tr> <tr> <td>התעללות פיזית</td> <td>133</td> <td>1,270</td> <td>298</td> <td>1,701</td> </tr> <tr> <td>הזנחה/מניעת טיפול</td> <td>101</td> <td>42</td> <td>341</td> <td>484</td> </tr> <tr> <td>התעללות נפשית</td> <td>119</td> <td>422</td> <td>166</td> <td>707</td> </tr> <tr> <td>הטרדה מאיימת</td> <td>13</td> <td>84</td> <td>18</td> <td>115</td> </tr> <tr> <td>התעמרות כלכלית ו/או מניעת זכויות</td> <td>10</td> <td>53</td> <td>47</td> <td>110</td> </tr> <tr> <td>תקיפה מינית בידי אדם זר או אדם מוכר שאינו בן משפחה</td> <td>94</td> <td>177</td> <td>3</td> <td>274</td> </tr> <tr> <td>סך הכול</td> <td>546</td> <td>2,288</td> <td>888</td> <td>3,722</td> </tr> </tbody> </table> • כ-17% מהתוקפים הם בני משפחה או מישהו שהנתקפת הכירה.	סוג הפגיעה	נערות בנות 18-13	נשים בנות 19-64	נשים מעל גיל 65	סך הכול – נשים מעל גיל 13	התעללות/תקיפה מינית	76	240	15	331	התעללות פיזית	133	1,270	298	1,701	הזנחה/מניעת טיפול	101	42	341	484	התעללות נפשית	119	422	166	707	הטרדה מאיימת	13	84	18	115	התעמרות כלכלית ו/או מניעת זכויות	10	53	47	110	תקיפה מינית בידי אדם זר או אדם מוכר שאינו בן משפחה	94	177	3	274	סך הכול	546	2,288	888	3,722	סקירה אלימות נגד נשים
סוג הפגיעה	נערות בנות 18-13	נשים בנות 19-64	נשים מעל גיל 65	סך הכול – נשים מעל גיל 13																																											
התעללות/תקיפה מינית	76	240	15	331																																											
התעללות פיזית	133	1,270	298	1,701																																											
הזנחה/מניעת טיפול	101	42	341	484																																											
התעללות נפשית	119	422	166	707																																											
הטרדה מאיימת	13	84	18	115																																											
התעמרות כלכלית ו/או מניעת זכויות	10	53	47	110																																											
תקיפה מינית בידי אדם זר או אדם מוכר שאינו בן משפחה	94	177	3	274																																											
סך הכול	546	2,288	888	3,722																																											
10 דקות	• סכמי את התובנות העיקריות שעלו במפגש • בקשי מכל משתתפת לומר מה היא לוקחת איתה מהמפגש	סיכום: סבב "מה לקחתי"																																													